

Του Ηρακλή Μήλλα – για Τα Νέα, 2017. 6. 24 (No. 7)

Τα λανθασμένα μηνύματα που δίνουν τα σχολεία μας

Οι δικές μου προτεραιότητες δεν είναι η διδασκαλία της ιστορίας ή των θρησκευτικών ή οι εισαγωγικές εξετάσεις, αν και αυτά έχουν τη σημασία τους. Όταν μου δόθηκε η ευκαιρία να διδάξω για μερικά χρόνια στα ελληνικά πανεπιστήμια το σοκ δεν προήλθε μόνο από την έλλειψη της κριτικής σκέψης και από την άγνοια βασικών εννοιών αλλά από μια περίεργη κοινωνική συμπεριφορά: Οι πρωτοετείς δεν ήξεραν πώς να ακούν και πώς να μιλούν.

Διέκοπτε ο ένας τον άλλο και μιλούσαν όλοι μαζί. Χρειάστηκαν μεγάλες προσπάθειες για να αρχίσουμε να «μιλούμε» μέσα στην τάξη. Στην πραγματικότητα ποτέ δεν φτάσαμε σε ένα φυσιολογικό επίπεδο, επειδή αυτές είναι συνήθειες που αποκτούνται πολύ νωρίς, μάλλον στο νηπιαγωγείο. Τις προάλλες χρονομέτρησα τους ομιλητές σε ένα

κανάλι που ειδικεύεται σε «στρογγυλές τράπεζες». Το θέμα ήταν οι συντάξεις. Μόνο πέντε φορές κάποιος μπόρεσαν και μίλησαν 30 δευτερόλεπτα χωρίς κάποιος να τους διακόψει. Μέτρησα 25 διακοπές πριν να περάσουν τα 10 δευτερόλεπτα και 7 φορές πριν τα 20 δευτερόλεπτα. 13 φορές μίλησαν όλοι μαζί. Άλλαξα κανάλι.

Με την κοινωνική της έννοια παιδεία είναι αυτό που η μια γενιά μεταφέρει τις συσσωρευμένες γνώσεις της στην επόμενη. Το βασικό που πρέπει να επιτευχθεί είναι να μάθουμε να ζούμε ως κοινωνία. Αν δεν έχουμε μάθει να μην καπνίζουμε στους διαδρόμους των πανεπιστημίων, να τηρούμε την σειρά όταν ζητάμε μια τυρόπιτα, όταν δεν σεβόμαστε τον συμμαθητή μας, όταν δεν έχουμε μάθει ότι υπάρχουν πολλές αλήθειες και ότι δικαιούμαστε να τις εκφράζουμε χωρίς να φοβόμαστε τους τραμπούκους που επιβάλλουν τα δικά τους πιστεύω τότε η παιδεία έχει χάσει τον βασικό της στόχο. Με τέτοια σχολεία μάλλον αναπαράγεται το χάος.

Αν αυτά ηχούν ως πολύ συντηρητικά και παλαιομοδίτικα ο αναγνώστης γελιέται. Υποστηρίζω την ελεύθερη σκέψη που θα προκαλεί και τον διδάσκοντα όπως και την επανάσταση στη σκέψη που θα αμφισβητήσει τα πάντα. Μια υγιής κοινωνική συμπεριφορά είναι η προϋπόθεση για να ευδοκιμήσουν αυτά. Αλλά τα σχολεία μας δίνουν τα λανθασμένα μηνύματα. Η βία – οι καταλήψεις, η «ασυλία», η αυθάδεια, η αναιδεια, η ξετσιπωσιά που καταπατά τα δικαιώματα του άλλου, του συμφοιτητή - δεν είναι δικαίωμα, είναι στέρηση δικαιωμάτων και άγνοια υποχρεώσεων. Αν αυτά δεν διδάσκονται στα σχολεία μας, τα υπόλοιπα, τουλάχιστον για μένα είναι δευτερεύοντα.

Αλλά ποιος θα τα διδάξει αυτά; Η γενιά που με καμάρι διαλαλεί τη «δημιουργική βία» ως επίτευγμα; Και έτσι περιοριζόμαστε στο να συζητάμε αυτά που μπορούμε: Πώς να διδάξουμε την ιστορία; Σας αρέσουν τα θρησκευτικά; Γιατί να μην υπάρχει το κρυφό σχολειό; Τι ακριβώς έγινε στη Σμύρνη πριν ένα αιώνα; Ποιος πρέπει να είναι ο «αξιοπρεπής» μισθός των διδασκόντων; Να θέματα για μερικές ακόμη δεκαετίες!

*